

Pfv.II.20.775/2009/3.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága az ügyvéd által képviselt felperesnek az ügyvéd által képviselt alperes ellen gyermektartásdíj felemelése és kapcsolattartás újraszabályozása iránt a Kazincbarcikai Városi Bíróságnál 3.P.20.311/2008. számon megindított és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróságnál 3.Pf.23.014/2008/3. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által 22. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet kapcsolattartás újraszabályozása iránt előterjesztett keresetet elutasító rendelkezése ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasítja.

A jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott egyéb rendelkezéseit hatályában fenntartja.

A felperes költségmentessége folytán le nem rótt 17.000 (tizenhétezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

I n d o k o l á s :

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a peres felek 2004. évtől 2005. év nyaráig egymással élettársi kapcsolatban éltek, és e kapcsolatukból 2005. október 9-én D. utónevű közös gyermekük született.

A Kazincbarcikai Városi Bíróság a 2007. január 2-án kelt és jogerőre emelkedett P.20.994/2006/15. számú végzésével olyan tartalmú egyezséget hagyott jóvá a felek között, amely szerint az élettársi kapcsolatukból született D. utónevű gyermekük a jelen per felperesénél: az édesanyánál kerül elhelyezésre, a jelen per alperese: az édesapa pedig jogosult D. utónevű gyermekével kapcsolatot tartani a gyermek 3. életévének betöltéséig a K-i Családsegítő Központ erre kijelölt helyiségében az év minden páros hetének szombati napján délelőtt 9.00 órától déli 12.00 óráig. A peres felek megállapodtak, hogy a gyermek 3. életévének betöltése után az apa jogosult a gyermekkel kapcsolatot tartani az év minden páros hétvégéjén szombati napon délelőtt 9.00 órától vasárnap este

18.00 óráig oly módon, hogy ilyenkor jogosult a gyermeket az anya mindenkori lakásáról magával vinni és a kapcsolattartási idő lejártával köteles a gyermeket az anya mindenkori lakására visszavinni. A gyermek 3. életévének betöltése utáni időre peres felek úgy állapodtak meg, hogy az alperest megilleti az időszakos kapcsolattartás a gyermekkel az óvodai, illetőleg az iskolai szünethez igazodóan a tavaszi szünet első felében és a téli szünet első felében, valamint a nyári szünetben július első két hetében.

A bíróság a 2007. január 5. napján kelt és 2007. január 31. napján jogerőre emelkedett ítéletével kötelezte az alperest arra, hogy 2006. szeptember 1. napjától kezdődően minden hónap 15. napjáig előre esedékesen fizessen meg a felperesnek D. utónevű gyermeke tartására havi 25.000 forint határozott összegű gyermektartásdíjat.

Az ítélelathozatal idején az alperes havi 15.000 forint határozott összegű gyermektartásdíjat fizetett a közös kiskorú gyermek tartására a felperesnek. A bíróság a gyermektartásdíj összegét a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen havi 25.000 forint határozott összegben állapította meg, mert bizonyítottanak találta, hogy az alperes szobafestő-mázolóként - a téli időszakban előforduló néhány hetes szünetektől eltekintve - az év minden szakában, folyamatosan, hétfőtől szombatig, minden nap be nem jelentett alkalmi munkavállalóként dolgozik átlagosan napi 4.000 - 5.000 forintért. Megállapította a bíróság, hogy az alperes munkavégzése csak a téli időszakban nem tekinthető folyamatosnak.

A felperes jövedelmi, vagyoni viszonyaiban, életkörülményeiben az ítélelathozatal óta változás nem következett be.

Az alperes 2007. évben eleget tett a bíróság által megállapított havi 25.000 forintos gyermektartásdíj fizetési kötelezettségének. 2008. januárjától kezdődően azonban nem, illetőleg nem rendszeresen fizeti a megállapított gyermektartásdíjat, 2008. október 7. napjáig 4 alkalommal teljesített, így ebben az évben eddig összesen 100.000 forintot fizetett meg gyermeke tartására a felperesnek.

Az alperes lakáskörülményeiben változás nem következett be az ítélet meghozatalát követően, jelenleg is együtt él szüleivel, valamint B. utónevű húgával. Időközben az alperes édesapja agyvérzést kapott, akit az alperes édesanyja ápol, az alperes és testvére segítségével. K. Város Jegyzője 514-700/769. számú határozatával az alperes 2006. július 01. napjától megállapított rendszeres szociális segélyét 2007. szeptember 30. napjával az együttműködés súlyos megszegése miatt megszüntette, mert az alperes a segély továbbfolyósításához szükséges igazolásokat nem küldte meg az önkormányzat illetékes osztályára.

2007. ősztől kezdődően az alperes alkalmi munkalehetőségei megszűntek, ugyanis k-i vállalkozók nem szívesen alkalmazzák őt be nem jelentett munkavállalóként. Az alperes szakképesítéssel nem rendelkezik, 2008. január 1. napjától 2008. május 31. napjáig a K. és Vonzáskörzete Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás által szervezett közmunka program keretében foglalkoztatták havi nettó 67.434 forint munkabérért.

Az alperes 2008. június 2. napjától szerepel az Észak-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ K-i Kirendeltségénél regisztrált álláskeresőként, jelentkezési kötelezettségének folyamatosan eleget tesz. A munkaügyi központ az alperesnek alacsony iskolai végzettségére tekintettel munkahelyet felajánlani eddig nem tudott, az alperes alkalmi munkavállalói kiskönyvvvel dolgozik. 2008. augusztus 7. napjától 2008. október 6. napjáig az alperes összesen 10 napot dolgozott alkalmi munkavállalóként a Sz.-A. Kft. alkalmazásában K. napi nettó 3.500-4.000 forintért. A 2008. június 1. és 2008. augusztus 6. közötti időre bejegyzés a könyvben nem található. Az Észak-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ K-i Kirendeltsége 2008. október 7. napján hatósági bizonyítványt adott ki az alperes együttműködésével és ellátásra jogosító idejével kapcsolatban, mely a rendszeres szociális segély igénybevételéhez szükséges.

Az alperest megélhetésében szülei, illetőleg nagybátyja támogatják, aki utóbbi ruhával, cipővel, illetőleg készpénzzel szokott rendszeresen hozzájárulni a megélhetéséhez.

Az alperes eddig még nem jelentkezett a munkaügyi központ által szervezett képzések egyikére sem, az Állami Foglalkoztatási Szolgálat által az interneten K., illetőleg M. vonatkozásában hirdetett állások közül azok, amelyek az alperesnek is megfelelőek lennének, szinte kivétel nélkül olyan minimálbéres állások, amelyekkel túlnyomó részben bruttó 69.000 forint munkabér érhető el.

A felperes keresetében az alperes D. utónevű gyermek után megállapított gyermektartásdíj fizetési kötelezettsége mértékének 2007. szeptember 1. napjától kezdődően havi 35.000 forintra történő felemelését, valamint a felek kapcsolattartás tárgyában kötött egyezésének az akként történő megváltoztatását kérte, hogy az alperes a gyermek harmadik életévének a betöltése után is a K-i Családsegítő Központ erre kijelölt helyiségében legyen jogosult a gyermekével való kapcsolattartásra, tehát ne illesse meg őt a gyermek elvitelének joga.

Az alperes az érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, és viszontkeresettel élt a terhére megállapított gyermektartásdíj

összegének 2008. január 1. napjától kezdődően a havi 10.000 forintra történő leszállítása iránt.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a felperes gyermektartásdíj felemelése és kapcsolattartás újraszabályozása iránt előterjesztett keresetét elutasította. Egyidejűleg az alperest a Kazincbarcikai Városi Bíróság P.20.994/2006/15. számú ítélete alapján a 2005. október 9. napján született D. utónevű gyermeke vonatkozásában terhelő tartásdíj fizetési kötelezettség összegét 2008. január 1. napjától kezdődően 2008. május 31. napjáig havi 13.480 forintra, 2008. június 1. napjától kezdődően havi 11.360 forintra szállította le. Ezt meghaladóan alperes viszontkeresetét elutasította. Kötelezte az alperest arra, hogy tizenöt napon belül fizessen meg felperesnek 2008. január 1. napja és 2008. október 7. napja közötti időre 12.840 forint hátralékos gyermektartásdíjat. A felperest 22.200 forint kereseti és 9.290 forint viszontkereseti illeték, az alperest pedig 1.510 forint viszontkereseti illeték megfizetésére kötelezte.

A gyermektartásdíj összegére vonatkozó - a keresetet elutasító és a viszontkeresetnek túlnyomó részben helyt adó - a döntését azzal indokolta, hogy az alperes korábbi munkavégzésétől és az abból származó jövedelmétől eltérően jelenleg nem végez folyamatosan be nem jelentett munkavállalóként alkalmi munkákat, így jövedelme lényegesen kevesebb, mint korábban volt. Erre utal az a tény, hogy 2008. januárjában elfogadta a felajánlott közcélú munkát, amely 2008. május végéig tartott és melyből származó havi nettó jövedelme jóval alulmaradt a korábbi alkalmi munkavégzéséből származó havi nettó jövedelmének. Ezt a megállapítást a meghallgatott tanúk nyilatkozata sem tette kérdésessé, ugyanakkor kiemelte azt is az első fokú bíróság, hogy a meghirdetett állások jegyzéke alapján az alperes számára szóba jöhető állások szinte kivétel nélkül minimálbéres állások.

A bíróság alperes megváltozott jövedelmi viszonyaira tekintettel a gyermektartásdíj összegét leszállította. 2008. január 1.-2008. május 31. napja közötti időszakra az elért nettó havi jövedelmet vette figyelembe, ezt követően pedig a tartási kötelezettséget a minimálbérhez igazította. Kiemelte, hogy alperesnek kötelessége saját szükséges tartásának a rovására is gondoskodni a külön élő kiskorú gyermek tartásáról pénzbeli tartásdíj formájában. Szakképzettséggel nem rendelkező személyként az várható el az alperestől, hogy legalább a minimálbér havi nettó összegét megkeresse és ahhoz igazítottan fizesse meg a gyermektartásdíjat. Mindezek miatt az elsőfokú bíróság az alperest terhelő gyermektartásdíj összegét az általa ténylegesen elért, illetőleg a tőle elvárhatóan elérhető jövedelem alapulvételével határozta meg a Csjt. 68. § (1) bekezdése, 69. § (1) és 69/A. § (1) bekezdése alapján.

Az első fokú bíróság megállapította a hátralékos tartásdíj összegét is az ítélelhozatal időpontjáig, annak figyelembevételével, hogy az alperes 2008. évben 100.000 forint gyermektartásdíjat fizetett, illetőleg a leszállításra tekintettel fizetési kötelezettsége miként alakul.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezéssel élt annak megváltoztatása és a keresetének helyt adó ítélet hozatala iránt.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

A másodfokú bíróság az ítéletével az első fokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érintette, a fellebbeezett részét pedig részben és oly módon változtatta meg, hogy mellőzte a felperesnek az állam részére eljárási illeték viselésére történő kötelezését, megállapította, hogy 32.100 forint le nem rótt kereseti és viszontkereseti illeték az államot terheli, az alperesnek a 12.840 forint tartásdíj-hátralék megfizetésére kötelező rendelkezését hatályon kívül helyezte, egyebekben pedig az első fokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Úgy rendelkezett, hogy a le nem rótt 28.000 forint jogorvoslati illeték az államot terheli.

Az ítéletének indokolása szerint az elsőfokú bíróság mind a tartásdíj összege, mind a kapcsolattartás módja tárgyában a perrendi szabályok betartásával hozott megalapozott ítéletet, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel támadott részét a per főtárgya tekintetében - annak helyes indokaira tekintettel - helybenhagyta.

A fellebbezésben foglaltakra tekintettel rámutatott - egyebek mellett - arra, hogy a tartásdíj körében a másodfokú bíróság álláspontja szerint a Csjt. 69/A. § (1) pontja értelmében a tényleges jövedelmi helyzetnek, illetőleg a Csjt. 69. § (1) bekezdése szerint annak van jelentősége, hogy a korábbi megállapításhoz képest történt-e a körülményekben változás. Az első fokú bíróság részletesen vizsgálta, hogy az alperes jövedelmi állapotában az ítélelhozatal óta milyen változás következett be és helytállónan rögzítette ennek mértékét.

A perbeli adatokból egyértelműen megállapítható volt, hogy 2008. évben alperes május 31. napjáig közmunkásként dolgozott, majd ezt követően időszakonként úgynevezett munkavállalói kiskönyvvél végzett alkalmi munkákat. Rögzíthető volt az is, hogy alperes szociális támogatást nem kap, illetve rokona időszakonként pénzzel, valamint ruhával, cipővel támogatja.

Az első fokú bíróság helyesen vette figyelembe a tartásdíj megállapítása körében a megváltozott alperesi jövedelmi

viszonyokat, mivel annak alapján a korábban megállapított tartásdíj leszállításának volt helye, 2008. május 31. napjáig a ténylegesen elért munkabér, azt követően pedig a nettó minimálbér figyelembevételével.

A másodfokú bíróság megítélése az, hogy a felperes által hivatkozott körülmények az alperesi munkavégzés lehetőségével kapcsolatban feltételezésen alapulnak, a tartásdíj megállapítása körében kizárólag tényhelyzetből lehet kiindulni. Alperes jelenleg is alkalmi munkavállaló kiskönyvvvel végez alkalmi munkákat, mellyel a minimálbért ténylegesen el nem érő jövedelemre tesz szert. Az első fokú bíróság helytállóan hivatkozott arra, hogy alperestől szakképzettség híján a minimálbér elérése várható el, így ez képezheti a tartásdíj megállapításának alapját, figyelemmel a Csjt. 69/A.§ (1) bekezdésére.

A másodfokú bíróság a Pp. 252 § (2) bekezdése alapján az első fokú bíróság ítéletének azon részét, amely hátralékos gyermektartásdíj megfizetésére vonatkozik, hatályon kívül helyezte. Hangsúlyozza a bíróság, hogy a hátralék összege végrehajtási kérdés, ugyanakkor megfizetésre irányuló kereseti kérelem nem került előterjesztésre, így e vonatkozásban az ítélet rendelkezést sem tartalmazhat.

A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelemmel élt annak hatályon kívül helyezése, valamint a keresetének teljes egészében helyt adó ítélet hozatala iránt.

A felülvizsgálati kérelmének részletesen kifejtett indokai szerint a jogerős ítélet sérti a Csjt. 68. § (1) bekezdését, 69. § (1) bekezdését, 69/A. § (1) bekezdését, 69/C. § (1) bekezdését és 92. § (1) bekezdését, valamint a 149/1997. (IX. 10.) Korm. számú rendelet 27. § (3) bekezdésének b) pontját.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül.

A jogerős ítéletnek a kapcsolattartás újraszabályozása iránt előterjesztett keresetet elutasító rendelkezése ellen felülvizsgálatnak nincs helye, a gyermektartásdíj mértékének megváltoztatására irányuló kereset és viszontkereset tárgyában hozott rendelkezéseit támadó felülvizsgálati kérelem pedig alaptalan.

I. A Pp. 271. § (3) bekezdésének c) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú

bíróság helybenhagyta - többek között - a gyermekkel való kapcsolattartás szabályozása iránti ügyekben.

A perbeli esetben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a kapcsolattartás újraszabályozása iránt előterjesztett keresetet elutasító rendelkezését helybenhagyta, ezért a jogerős ítélet e rendelkezése ellen irányuló felülvizsgálati kérelmet a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 273. §-a (3) bekezdésének a) pontja alapján hivatalból elutasította.

II.1. A felülvizsgálati kérelem érdemben is elbírálható - a jogerős ítélet gyermektartásdíj mértékének megváltoztatására irányuló kereset és viszontkereset tárgyában hozott rendelkezéseit támadó - része vonatkozásában a perben eljáró bíróságok a peres felek egymással ellentétes előadásának, a kihallgatott tanúk vallomásának, valamint a becsatolt okirati bizonyítékok adatainak az egymással való egybevetése, azok okszerű, logikai ellentmondásoktól mentes, és a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek egyébként is megfelelően történő értékelése alapján, megalapozottan állapították meg a tényállást.

A Pp. 270. § (2) és 275. § (3) bekezdésében foglaltakból viszont az következik, hogy a tényállás megállapításának a módjára vonatkozó és az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatással lévő eljárásjogi szabálysértés hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének, a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye.

2. A Csjt. 69. §-ának (1) bekezdése szerint ha a közös egyetértéssel vagy bírósági ítélettel megállapított rokon tartás megállapításának alapjául szolgáló körülményekben lényeges változás állott be, a tartás mértékének megváltoztatását vagy a tartás megszüntetését lehet kérni.

A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás alapján helyesen jutottak a perben eljáró bíróságok arra a jogi következtetésre, hogy - a tartás megállapításának az alapjául szolgáló körülmények lényeges megváltozása folytán - a tartás mértéke megváltoztatásának a törvényes feltétele fennáll, az említett változások azonban nem a tartásdíjnak a kereset szerinti felemelését, hanem annak a viszontkereset alapján történő leszállítását indokolják.

a/ Az alperest terhelő tartásdíj mértéke, illetve összege vonatkozásában helyesen hivatkozik ugyan a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a Csjt. 69/A. §-ának (1) bekezdése szerint a szülő a saját szükséges tartásának rovására is köteles megosztani kiskorú gyermekével azt, ami közös eltartásukra rendelkezésre áll, a (2) bekezdése értelmében a gyermeket gondozó

szülő a tartást természetben, a különélő szülő elsősorban pénzben szolgáltatja, a 69/C. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a tartásdíj összegét gyermekenként általában a kötelezett átlagos jövedelmének 15-25%-ában kell megállapítani, és a gyermektartásdíj meghatározásakor figyelemmel kell lenni - többek között - a gyermek tényleges szükségleteire, továbbá mindkét szülő jövedelmi és vagyoni viszonyaira is.

Téves viszont az az érvelése, hogy a jogerős ítéletnek az alperest terhelő gyermektartásdíj összegére vonatkozó rendelkezése az általa megjelölt törvényhelyeket sértené azért, mert az alperes a gyermek tartásához természetben nem járult hozzá, ő maga pedig „különösebb jövedelemmel” nem rendelkezik.

A gyermek ún. alapszükségleteit ugyanis a szülők nem a tényleges jövedelmi és vagyoni viszonyaiktól független, hanem - a Csjt. 69/C. § (1) bekezdése b) pontjának szövegéből kifejezetten is kitűnően - döntően éppen e viszonyaiktól függő színvonalon, illetve mértékben, kötelesek kielégíteni. Ez az oka annak is, hogy a gyermektől külön élő szülőt pénzben terhelő gyermektartásdíj mértékét gyermekenként általában az átlagos jövedelmének 15-25%-ában kell megállapítani.

Az alapvető szülői felelősség megköveteli ugyan azt a gondoskodást, hogy a szülő a körülményeinek alakításakor a kiskorú gyermekeivel szemben fennálló tartási kötelezettségével számoljon, ezért a kötelezettől elvárható olyan jövedelemszerző tevékenység folytatása, amelyből a minimális mértékű gyermektartásdíjat fizetni tudja (BH 1997/30.). A munkaviszony vagy más kereső tevékenység kellő indok nélkül történő megszüntetése e szülői kötelezettség megszegését jelenti, ezért ilyen esetben a bírói gyakorlat a gyermektartásdíj mértékét olyan összegű jövedelem alapulvételével állapítja meg, amelyet a szülő - az életkorára és szakképzettségére tekintettel - elérhetne akkor, ha tőle elvárhatóan rendszeres kereső tevékenységet folytatna.

Az ítélezési gyakorlattal összhangban járt el tehát az első- és a másodfokú bíróság akkor, amikor az alperest terhelő gyermektartásdíj összegét a 2008. január 1-től 2008. május 31-ig terjedő időszakra vonatkozóan az alperes által végzett közmunkával ténylegesen elért, a 2008. június 1-től kezdődő időszakra vonatkozóan pedig a rendszeres munkavégzés esetén általa vélelmezhetően elérhető jövedelem alapulvételével határozta meg, amelynek összegét a nettó minimálbérrel azonos összegben állapította meg. Helyesen mutatott rá ugyanis a jogerős ítélet indokolása arra, hogy az alperesi munkavégzés lehetősége és az általa elérhető jövedelem összege vonatkozásában nem feltételezésekből, hanem kizárólag a tényhelyzetből lehet kiindulni. Szakképzettség híján pedig az alperestől a minimálbér

elérése várható el, ezért ez képezheti a tartásdíj megállapításának alapját.

b/ A Csjt. 69/C. §-a (3) bekezdésének a)-c) pontjai szerint a tartásdíjat százalékos arányban, vagy határozott összegben, vagy határozott összegben és bizonyos jövedelmek százalékában kell meghatározni.

A családjogi törvény végrehajtásáról, valamint módosításáról szóló 1986. évi IV. törvénnyel kapcsolatos átmeneti rendelkezésekről szóló 4/1987. (VI. 14.) IM rendelet (a továbbiakban: Csjtr.II.) 10. §-ának (2)-(3) és (4) bekezdése ugyanakkor kimondja, hogy a tartásdíj alapja elsősorban a tartásra köteles személy részére

a) a bérköltség (alapbér, bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés stb.), illetőleg a rendszeres személyi juttatás (alapilletmény, illetménykiegészítés, illetménypótlék, egyéb kötelező pótlék, 13. havi illetmény stb.) címén juttatott összes járandóság, valamint

b) a személyi jellegű egyéb kifizetésként, illetőleg nem rendszeres személyi juttatásként járó egyéb jövedelem (végkielégítés, betegszabadság idejére járó díjazás, túlóra, ügyeleti díj; távolléti díj stb.). Ha azonban a (2) bekezdés szerint nem állapítható meg tartásdíj, illetve a (2) bekezdés alapján meghatározott összeg - a gyermeket gondozó szülő jövedelmi viszonyait is figyelembe véve - a gyermek szükségletét nem fedezi, a tartásdíj megállapításánál a más, munkaviszonyból, további munkaviszonyból, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyból, illetőleg a nem munkaviszonyból származó rendszeres jövedelmet (pl. megbízási díj, táppénz, munkanélküli járadék, újtási díj, tőkejövedelem) is alapul kell venni, és a tartásdíj alapjának megállapításánál a bíróságnak általában a keresetlevél beadását megelőző egy évi összes, a (2)-(3) bekezdése szerinti jövedelemre figyelemmel kell lennie. A 12. §-ának (1) és (2) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a gyermektartásdíjnak a 10. § (2) bekezdése alapján, százalékos arányban történő megállapítása esetén a bíróságnak külön-külön meg kell határoznia, hogy a 10. § (2) bekezdésének a), illetve b) pontja alapján kifizetett járandóságok hány százaléka illeti meg a jogosultat és a tartásdíj alapösszege a 10. § (2) bekezdésnek a) pontja alapján minden rendszeres díjazásnak a bíróság által meghatározott százaléka, amelyet a bíróság forintösszegben is megjelöl.

Az idézett törvényhelyek szövegének az egymással való egybevetéséből az következik, hogy nincs helye a tartásdíj százalékos megállapításának akkor, ha a tartásra kötelezett sem munkaviszonnyal, és - ebből következően - bérköltség, illetve személyi jellegű egyéb kifizetésként, illetőleg nem rendszeres

személyi juttatásként járó egyéb jövedelemmel, vagy más, munkaviszonyból, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyból, illetőleg nem munkaviszonyból származó rendszeres jövedelemmel nem rendelkezik. Ilyen esetben ugyanis a tartásdíj százalékos formájának a Csjtr.II. által megkövetelt módon történő meghatározása fogalmilag nem lehetséges, önmagában a felperesnek az esetleges jövőbeni perindítás szükségességének az elkerüléséhez fűződő érdeke pedig nem ad alapot arra, hogy a bíróság a határozatát a tartásdíj formája vonatkozásában a hatályos jogszabályok által megjelölt tények helyett jövőbeni bizonytalan események bekövetkezésének a lehetőségére alapítsa.

Az idézett anyagi jogi szabályok helyes alkalmazásával mellőzte tehát a jogerős ítélet a gyermektartásdíj százalékos megállapítását, mert az alperes sem munkaviszonnyal, sem egyéb rendszeres jövedelemmel nem rendelkezik.

c/ Alaptalanul hivatkozik a felperes arra is, hogy az ilyen módon megállapított gyermektartásdíj összeg a gyermek tényleges szükségleteinek fedezésére nem alkalmas. Egységes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a szülőnek a kiskorú gyermeke eltartásáért való - Csjt. 69/A. § (1) bekezdése szerinti - fokozott felelőssége nem korlátlan, mert a törvény szóhasználata azt fejezi ki, hogy a szülő a rendelkezésére álló anyagi eszközöket „megosztani” köteles. Ebből pedig az következik, hogy a hivatkozott törvényhely alkalmazása nem vezethet olyan eredményre, hogy a tartás teljesítésével a szülő megélhetése teljesen ellehetetlenüljön. Erre még akkor sincs mód, ha a gyermeket saját háztartásában tartó szülő is szűkös anyagi körülmények között él, és a gyermek indokolt szükségleteit csak részben lehet kielégíteni (Pfv.II.21.349/1977. - BH 1996/11/591.). A közös gyermek tartásáért ugyanakkor a szülők együttesen tartoznak felelősséggel, ezért olyan esetben, ha mindkét fél szűkös körülmények között él, és csekély jövedelemmel rendelkezik, mindketten kötelesek a minimális igényeiket is megszorítani annak érdekében, hogy a gyermek alapszükségleteinek biztosításához természetben, illetve pénzben hozzájáruljanak (BH 1999/6/258.).

Az alperes által elérhető jövedelem alapulvételével meghatározott gyermektartásdíj ugyanakkor a jogerős ítélet meghozatalakor még csupán 3 éves és 3 hónapos korú gyermek tényleges szükségleteinek a fedezésére - a gyermek után járó családi pótlék összegére és a felperes természetbeni tartási kötelezettségére is figyelemmel - nyilvánvalóan alkalmas, a felperes vonatkozásban pedig a volt élettárs alperest törvényes tartási kötelezettség nem terheli.

A kifejtettek miatt a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet - a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 254. § (3) bekezdése

alapján az érdemi döntés helyes indokaira is utalva – a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján rendelkezett a Legfelsőbb Bíróság a felperes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről.

Budapest, 2010. január 12.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő